DEO OPTIMO MAXIMO UNI ET TRINO, VIRGINI DEIPARÆ ET SANCTO LUCÆ ORTHODOXORUM MEDICORUM PATRONO.

QUÆSTIO MEDICA,

QUODLIBETARIIS DISPUTATIONIBUS MANE DISCUTIENDA IN SCHOLIS MEDICORUM, DIE JOVIS OCTAVO FEBRUARII MDCCXX.

M. JOANNE-DAMIANO CHEVALIER, Doctore Medico, Præſide.

An Febribus intermittentibus Alcalia?

NATURALIUM rerum notitia, opinione & conjecturis ferè tota continetur. Pauca admodum ſcientiâ conſequi datur mortalibus. In rebus medicis quicquid habes certi, id *anatomicis* demonſtrationibus primùm, deinde *mechanices* legibus, poſtremò obſervationibus acceptum referas. Hinc quantùm ſit in *ſyſtematibus* vacuum & inane, quàm fallax & exitioſum artis medicæ praxim ad eorum fictiones adaptare, nemo ſanæ mentis non deprehendit. Corporis humani partium ſtructuram, plurimos uſus, cum aliis partibus conſenſus varios oculis ſubjicit *anatome.* Fluidorum circuitus *autopſiâ* innoteſcit: modum docet *mechaniſmus.* Ex his exſurgit plurimorum morborum cognitio. Hos inter inflammatorios numerabis, apoplexiam, icterum, hydropem & alios benè multos. Ad horum curationem, peritus animalis *œconomiæ*, quaſi manu ducitur Medicus. Sanguini enim hærenti, ceſpitanti, aut ſecretionum intermiſſioni ſuam debent originem. Sunt verò non pauci, quorum ut natura ignota, ſic eorumdem curandorum methodus demonſtrari non poteſt *à priori.* Iis ergo profligandis ea ſunt adhibenda remedia quæ uſu & experientiâ conſtat cæteris antecellere.

ARS medendi jam ab antiquo [a] exiſtit. Et principium & via inventa, per quam inventa & multa & probè habentia comperta ſunt. Per multum adeò tempus & reliqua deinceps invenientur. « Ars ergò longa. Hoc autem non aliundè magis quàm « ab ignotâ quorumdam morborum cauſâ deducendum exiſtimes. Nam *morbum noviſſe, morbum ſanaſſe* [b]. Morbos verò quorum natura vel ex *anatome*, vel ex *mechaniſmi* legibus non innoteſcit, quomodo ſanare aggredieris, niſi aut tuâ aut alienâ fretus experientiâ? per varias igitur variorum auctorum obſervationes ad medendi ſcientiam erudiri Medicum neceſſe eſt. At obſervationum nomine non ſolùm medicamenta, ſed & eorumdem ſelectum & utendi modum comprehendito. Plura ſunt enim: verùm alia aliis efficaciora: quæque tamen ſuo modo morbum cujuſdam ſpeciei certò depellere idonea: *paradoxon* ſibilas? cave ne cenſurâ præceps *axiomati* deneges aſſenſum. Argumentum efflagitas quod rei dubiæ faciat fidem? auſculta. Quod hodie potuit aliquid efficere, cras idem præſtet (cæteris paribus) conſequens eſt. Quid? cœcam dices Medici ſicut & *Empirici* fortunam? turpiter erras. Pendet enim curationis felicitas ab idoneâ faciendi opportunitate. Morborum autem differentias & parilitates, tempora & opportunitates exhibendorum ſpecificorum dignoſcere, non Circulatoris eſt, aut *Empirici*, ſed unius ad naturam facti fictique Medici. Hujus eruditæ ſagacitati patet, quod ſuperbientes cucullatos, loquaces mulierculas, mendaces *Empiricos* latet fugitque. *Natura etenim variè ſtimulata aut impulſa, quid faciendum, quid omittendum, quidve eligendum ſit artis peritis demonſtrat.* Et quis artem non miretur, non colat, quæ vel ipſiſſimis ægritudinibus, quorum natura tam denſis obſita eſt tenebris medendo non impares informat artifices! ex horumce morborum cenſu, quos obſcuros vocat Hippocrates [d], febrem intermittentem eſſe, nemo, opinor, non facilè aſſentietur.

a *Hippocrates de veteri medicinâ.* III. 8. *Vander Linden interprete.* b *Idem de Arte* XX. 4. c *Idem ibidem* XXII. d *Ibidem* 2.

FEBRIS intermittens eſt quæ per intervalla diverſis redit *paroxyſmis* tempore intercalari ab omni febre penitùs vacuo. Definiri poteſt affectus præter naturam primum frigore non rarò horrore; deinde ut plurimùm inſigni calore, ſiti, *cephalalgiâ* moleſtus. Diverſa pro diverſo interſtitio ſortitur nomina. Alia tertiana dicitur quæ diebus alternis; alia quartana, quæ poſt biduum invadit. An verò quæ ſingulis diebus ægrum torquet quotidiana, aut tertiana duplex appellanda ſit, res eſt nullius momenti. Proximam febris cauſam alii à bile & pituitâ, alii à flatibus, alii ab acido fermento, alii & ab humorum copiâ & à diaphoreſi imminutâ repetendam cenſent. Quanquam à quibuſdam ex hiſce cauſis febres oriri, quandoque contingat; attamen parùm indè morbi hujus *ætiologiam* illuſtrari fatendum eſt. Non enim ſemper cum febre concurrunt hæ cauſæ, nec febris cum illis. Hinc Medici haud ignobiles peculiare quoddam venenum febrium cauſam aſſerunt [e]. Quid eſt aliud quàm febris cauſam ſibi ignotam apertè ſignificare? & quidem Philoſophum ſe aliquid neſcire ingenuè fateri nec turpe eſt nec indecorum. Fare, age; qui hujus naturam noſſe gloriantur, num feliciùs ægrotantes ſanitati reſtituunt? nequaquam. Ergo plus ſuperbiloquentiæ produnt quàm ſcientiæ. Reverà qui febricitantium curationem bilis & pituitæ evacuatione tentarunt, non rarò parùm aut nihil profecêre. Sæpè ſæpiùs enim, dilutis licèt, atque *catharſi* vacuatis (ut opinabantur) vitiatis humoribus, febris crudeliùs ſæviebat [f]. Huic itaque medendi methodo *ſpecifica*, (*antidota* vocabant) adjungere cogebantur [g]. Innumera ferè ſunt quæ invexit ætas ſubſequens. Horum efficaciſſima, nemine (ante inventum corticem peruvianum) reclamante, *Alcalia* comperta ſunt.

e *Mortonus Badus. Protopaſtarius. Vide Mortonum de Febribus.* c. 3. & 7. f *Vide VVilliſium de Febribus.* c. 4. g *Vide Alexandrum Trallianum lib.* 12. c. 7. & c. 8.

INTER omnia antifebrilia, ut nullum poſtea celebratum magis fuerit quàm cortex peruvianus, nullum tamen difficilius apud Medicos fidem obtinuit. Non ſpernendum interea Pharmacum; imò & in pluribus aliis morbis ac in febre intermittente proficuum. Jacuit nihilo ſecius per annos ferè quatuordecim inglorium: vel quòd illius temporis methodici omnes ſpecificas proprietates, [h] tanquam Empiricorum illuſiones, ludibrio haberent [i], vel quòd nullâ lege, nullâve methodo à circulatoribus exhibitum ſpem ægrorum ſæpè ſæpiùs falleret [l]. At ex quo cœpit à Medicis exhiberi, pulvis ille Jeſuiticus feliciorem nactus ſortem ad eum honoris gradum evectus eſt, ut cæteris jam dudum expertis *febrifugis* longè anteponatur. Fallacem tamen (heu nimiùm!) pulverem dolent etiamnum ægri ſimul & Medici. In vitio ſit genuini aut inefficacia, aut inopia, vel exhibendi ratio, vel caſuum, in quibus certò opitulatur, cognitio difficilis & intricatior: videant quorum intereſt ejus famam tueri. Hoc certò conſtat ex unanimi Medicorum conſenſu, quòd non ſolùm pluribus noxius ſit, verùm adulterinus, fucatus & mille modis vitioſus [m]. Quàm igitur anxium & ex eventu ſollicitum decet eſſe Medicum, qui corticem hunc præſcribit, quem non elegerit & probarit! In eligendo autem labor. Non colori credat nimiùm, non ſapori, non utrique. Olfactu præſertim genuinus agnoſcitur. Hei! ſi, vel *non cuique datur habere naſum* [n]; vel huic quoque ſenſui imponere norit avara venditorum nequitia. Quantò igitur præſtantiora debent exiſtimari ea *ſpecifica*, quæ ſi minus majori, ſaltem æquali virtute prædita, iis carent vitiis quibus *Kina Kina* obnoxius eſt? Talia ſunt non unius tantùm generis *alcalia.* Semper proſtant, eaque genuina, nemini nociva, adulterari neſcia. *Alcalium* nominè intelligi corpora, aut ex iis elicitos liquores qui cum acidis permixti *fermenteſcunt*, & acidorum aculeos obtundunt, nemo eſt qui neſciat. Ex plantis, ex mineralibus & animalibus ſuppetunt. Alia ſalina, alia terrea, alia *fixa*, alia *volatilia.* Quâ ratione febrem fugare poſſint inquiris? non quî fiat, ſed an fiat inquirendum. Fieri autem teſtes ſunt quàm plurimi tum præſentis, tum ante actorum temporum *practici* [o]. Horum non pauci ea cortici peruviano, ut potè quæ citiùs & tutiùs & ſine *recidivæ* metu ægros à febre liberarent, antepoſuerunt [p]: nonnulli ſuâpte experientiâ edocti prædicare debuiſſent anteponenda [q].

h *Patinus epiſtola* CIV. T. I. i Quina Jeſuitarum neminem hîc ſanavit. Nunc de eo nullibi mentio habetur. Barbarus ipſe jacet ſine ullo nomine pulvis. *Idem ibidem epiſt.* CX. l *Mortonus c.* 8. m *Idem ibidem.* n *Martial. Epigram. lib.* 1. *Epig.* XLII. o *Crollius, Mynſichtus, Strobelbergerus, Riverius, Barbette, Etmullerus. Poterius, Kergerus, de quibus conſulatur Etmullerus de febribus intermitt.* c. 2. p *Harris, de morbis acutis infantum. Barbette, de febribus; Etmullerus ibidem.* q *Mortonus, de proteiformi intermittentis genio, cap.* 9. *Hiſtoriâ* XXIX. & XXX.

VIDEN' quàm firmo quàm ſtabili fundamento nitatur aſſertio noſtra? nunc age; num ex ipsâ febris intermittentis ratione formali ea confirmari poſſit, experiamur. Invadente *paroxyſmo* extremæ partes membrorum inalgeſcunt; quid inde innuitur? nempe intercluſos quâcumque ex cauſâ meatus *perſpirationi* dicatos. Tunc excretiora vaſa primùm, deindè quorum hæc ſunt proceſſus, lymphatica opplentur. In iis lenteſcunt, hærent ſucci, vel foras amandandi, vel venis reſtituendi. Porrò frigere corporis *peripheriam*, extremaque membra neceſſariò conſequitur, cum liquoribus negatur circuitus liber & facilis. Creſcente dein obice diſtorqueri, ſtringi magis ac magis, arctarique arteriolas cuique eſt obvium. Horum *fibrillæ* nerveæ cùm ſint, ac proindè ſenſiles admodum, & contractiles, *ſpaſmo* corripiuntur; unde cutis corrugatio. *Spaſmus*, per nervorum longitudinem undulando, ad partes uſque diſſitas excurrens quàm varia inducit *pathemata!* tremore & horrore totum corpus intremiſcit & quatitur, cùm in muſculorum tunicam & artuum ligamenta *ſpaſmus* terminatur. Repit ad cerebri meninges? Hemicraniæ & cephalalgiæ habes auctorem. Ventriculi & inteſtinorum membranæ convelluntur? Nauſeâ, vomitu, diarrhæâ febris ſtipatur. Cumulatur interea ſanguinis moles arteriis coercita: undè ad occillationes fortiores crebrioreſve cogi & ſtimulari eas & cor ipſum, evincit *mechaniſmus.* Nam reſiliunt liquores obicem nacti, & in potentiam impellentem motu retrogrado aguntur. Sic quod unicâ cordis *ſyſtole*, adjuvantibus arteriis, ad partes uſque extremas, ſi liberi eſſent tubuli & permeabiles, deferretur ſanguinis, id vix pluribus propellitur ad eam partem vaſorum quæ *ſpaſmo* coarctatur. Ingeminant igitur ictus plùs minuſve, prout vaſorum longior aut brevior capacitas ſuccis ingurgitatur. Hinc calorem naſci intelligis? habes febrium intermittentium *ætiologiam ſolidorum ſyſtemati* accommodatam. Hæc ſi minùs evidenter demonſtratur; certè hoc vel ſolo titulo cæteris anteponenda, quod ad naturæ leges propiùs accedat, & divini ſenis redoleat ingenium [r]. Nunc ex *alcalium* naturâ virtutem eorum conjicito. Corpora ſunt dura, rigida, *inalterabilia*, in partes minutiſſimas dividi aptiſſima ac in exiles canaliculos permeare idonea. Si ante *paroxiſmum* exhibeantur, duriuſculis ſuis, vaſculorum parietes ſuſtentant moleculis. Hâc arte tubulorum conſtrictioni occurritur; ſpaſmus præcavetur; reſeratæ ſervantur *Diaphores* viæ. Nec illud unicum *Alcalia* naturæ laboranti præſtant adjumentum. Si quid eſt liquoribus tenax, viſcidum, ac everberantibus *ſolidorum occillationibus* inobediens, illud *Alcalium* ope, totidem cuneorum inſtar dividitur, atteritur, comminuitur. Hoc itaque modo *alcalia* non frigùs & horrorem tantum, ſed & calorem ipſum antevertunt. A *fermentatione* naturali ſanguinis depreſſâ cum Williſianis [s] repetere mavis febrium cauſam ob admixtas ſanguini *heterogeneas* & immiſcibiles particulas? ſalibus *fixis alcalibus*, coralliis, margaritis &c. ſanguinis *fermentatio* ſuſtentatur & reſtauratur [t]. Placet in *fermentatione* præternaturali ab *acido* quodam excitatâ, febris naturam reponere? Et quodnam tam præſens remedium in frangendis *acidorum* aculeis & ſopienda illâ *fermentatione* quàm *alcalia.*

r Nam dum contrahuntur venæ ſanguine & coacto & congelato corpus & contrahunt, & tremere faciunt. *Hippocrates lib.* 1. *de Morbis.* XXII. 18. s *VVilliſius, de febribus,* c. 3. t *Idem,* c. II. *Mortonus, de febr. continent. exercitat.* 2. c. 7.

Ergo Febribus intermittentibus Alcalia.

DOMINI DOCTORES DISPUTATURI.

M. Camillus Falconnet, utriuſque Aulæ Equeſtris, Medicus ordinarius.
M. Hyacint. Theodorus Baron, Scholarum Profeſſor.
M. Joannes-Nicolaus de la Hire, è Regiâ Scientiarum Academiâ.

M. Antonius Geoffroy.
M. Joannes-Franciſcus Coutier.
M. Joannes-Baptiſta Mongin, Medicus Regis ordinarius.

M. Joannes-Deſp. Peſchard.
M. Philippus Fontaine.
M. Antonius Pepin, Pharmaciæ Profeſſor.

Proponebat Pariſiis JACOBUS PHILIPPUS DAVIER DE BREVILLE, Pariſinus, Baccalaureus Medicus. A. R. S. H. 1720, die octavo Februari, à ſexta ad meridiem.

Typis J. QUILLAU, Univerſitatis & Facultatis Medicinæ Typographi.